

Svar på skriftligt spörsmål SSS 534/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om överrepresentation av personer med utländsk bakgrund i sexualbrott

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 534/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli Immonen /saf:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att bekämpa sexualbrott och

ämnar regeringen vidta åtgärder för att förbättra medborgarnas säkerhet genom att strama åt invandringspolitiken och lagstiftningen om den för att bekämpa den ökade sexualbrottsligheten som begås av utlänningar?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det nuvarande regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering fästs särskild uppmärksamhet vid att minska brott mot personlig integritet samt brott mot liv och hälsa, i synnerhet brott mot barn samt våld i nära relationer. Möjligheten till låg anmälningströskel i syfte att hjälpa offer i en särskilt utsatt ställning förbättras och myndigheternas praxis stärks, Utvidgningen av den så kallade barnhusmodellen främjas i syfte att hjälpa barn som utsatts för sexuellt utnyttjande och våld. För detta ändamål har det anställts två polissakkunniga för 2021 till projektet Barnahus som samordnas av Institutet för hälsa och välfärd. Den totalreform av lagstiftningen om sexualbrott som justitieministeriet ansvarar för bereds också för närvarande. Utgångspunkten för reformen är att stärka den fysiska integriteten och att inkludera avsaknaden av frivillighet som en central grund i definitionen av sexualbrott. I och med de reformer som är under beredning blir maximistraffet för flera sexualbrott strängare.

Polisens, åklagarnas och domstolarnas resurser har utökats och ska utökas så att behandlingstiderna inom hela den rättsliga processen förkortas i syfte att realisera straffansvaret och påskynda behandlingstiderna vid brott. Regeringen har i enlighet med regeringsprogrammet förbundit sig att före 2022 höja antalet poliser till 7 500 årsverken. De ökade resurserna riktas till polisens operativa verksamhet för att förbättra utredningsprocenten för brott och trygga polisens utryckningstider. År 2020 riktades personalökningar uttryckligen mot bekämpning av brott mot barn och unga. I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen en tilläggsfinansiering för polisen ovanpå ramnivån och polisens budgetfinansiering är därmed större än någonsin. Inrikesministeriet har dessutom föreslagit tilläggsfinansiering på 30 miljoner euro för polisen i tilläggsbudgeten

för att trygga antalet anställda och detta ingår också i finansministeriets bemötande. Tilläggsanslaget stöder uppnåendet av personalmålet enligt regeringsprogrammet.

Inrikesministeriet har genom resultatstyrningsprocessen ställt upp som mål för polisen att i sitt arbete genomföra förebyggande verksamhetsmodeller, såsom den multiprofessionella MARAK-modellen som används för att bekämpa och förebygga våld i nära relationer. Tyngdpunkterna för kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet 2021 är att utveckla polisens kompetens i synnerhet i övervaknings- och alarmverksamheten samt att sprida MARAK-metoden. Polisstyrelsen har fått separat finansiering av social- och hälsovårdsministeriet för att främja målen för 2021.

En utlänning som vistas i Finland har normalt straffrättsligt ansvar för sina gärningar. Han eller hon döms till straff för ett brott, precis som andra som gjort sig skyldiga till ett brott. En utlänning som vistas i Finland med uppehållstillstånd kan också utvisas på grund av brott. Migrationsverket beslutar om utvisning på framställning av polisinrättningen eller gränskontrollmyndigheten eller på eget initiativ. Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska göra en framställning om utvisning till Migrationsverket så snart som möjligt efter att förutsättningarna för utvisning eventuellt föreligger.

Om det är fråga om en tredjelandsmedborgare kan utvisning vara en följd av att personen gjort sig skyldig till ett brott vars maximistraff är ett eller flera års fängelse. Om framställningen om utvisning grundar sig på ett straff som dömts ut för brott, behöver domen inte ha vunnit laga kraft. Nästan alla sexualbrott som nämns i strafflagen och som gäller minderåriga överskrider utvisningströskeln. Personen behöver inte heller få ett års fängelsestraff – det räcker att det är möjligt enligt lag. En person kan också utvisas om han eller hon upprepade gånger har gjort sig skyldig till ett brott. I detta fall har man inte fastställt någon tröskel för straffmaximum. Dessutom förutsätter utvisning inte ens alltid att personen gör sig skyldig till brott, utan också en person som annars äventyrar andras säkerhet kan utvisas.

I ett ärende som gäller utvisning ska en helhetsbedömning göras för att säkerställa att grundlagens bestämmelser om de grundläggande rättigheterna, särskilt skyddet för privatlivet och familjelivet samt förpliktelseerna i människorättskonventionen beaktas. Denna prövningsrätt kan inte inskränkas. Det bör dock observeras att det alltid är fråga om prövning: högsta förvaltningsdomstolen har i sin avgörandepraxis konstaterat att man i helhetsbedömningen å ena sidan ska beakta brotts art och å andra sidan klagandens personliga förhållanden och även övervägt om utvisningsbeslutet överensstämmer med Europeiska människorättsdomstolens rättspraxis. Viktiga avgöranden av högsta förvaltningsdomstolen är till exempel HFD:2017:121, HFD:2020:67 och HFD:2021:100. När en utlänning utvisas från Finland förfaller uppehållstillståndet automatiskt.

Lagen gör det också möjligt att utvisa en flykting, men principen om förbud mot återsändande hindrar att flyktingen återsänds till en stat, på grund av vilken han eller hon fortfarande behöver

internationellt skydd. Grunderna för att upphäva en persons flyktingstatus eller status alternativt skyddsbehövande bedöms i samband med utvisningsärendet.

Den ändring av utlänningslagen som trädde i kraft i början av 2019 gör det möjligt att verkställa ett utvisningsbeslut som fattats på grund av ett brott 30 dagar efter delgivningen, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Om den som utvisas avtjänar sitt straff i fängelset, kan han eller hon ges ett utvisningsbeslut som verkställs när straffet har avtjänats. Den gällande lagstiftningen gör det således möjligt att snabbt verkställa ett utvisningsbeslut som redan nu grundar sig på ett brott.

Uppehållstillstånd kan vägras, om utlänningen anses äventyra allmän ordning eller säkerhet. Till den allmänna ordningen och säkerheten anses höra allt som syftar till att garantera samhällets medlemmar en trygg och trivsamt livs- och verksamhetsmiljö, bekämpa och utreda brott samt rättskränkningar och förebygga och avhjälpa störningar. Uppehållstillstånd kan således vägras om personen har gjort sig skyldig till brott. Flyktingstatus kan inte vägras enbart på den grunden att sökanden har begått ett brott i Finland. På denna grund kan man låta bli att bevilja status som alternativt skyddsbehövande.

Med stöd av medborgarskapslagen kan ett negativt beslut fattas om ansökan om medborgarskap om kravet på oklanderlighet inte uppfylls. Av Finlands internationella förpliktelser och grundlagen följer att tröskeln för att upphäva finskt medborgarskap är mycket hög. Medborgarskapslagen ändrades genom en lag som trädde i kraft den 1 maj 2019 så att en person som genom en lagkraftvunnen dom har dömts till minst fem års fängelse eller kombinationsstraff för landsförräderi, statsbedrägeri eller terroristbrott kan förlora sitt finska medborgarskap.

Den gällande lagstiftningen gör det redan nu möjligt att vid prövning av uppehållstillstånd och avlägsnande ur landet beakta att personen har gjort sig skyldig till brott under sin vistelse i Finland. För närvarande är inga lagstiftningsändringar i ärendet under beredning.

Vid behandlingen av medborgarinitiativet MI 5/2019 rd om att återkalla uppehållstillståndet för och utvisa utlänningar som dömts för sexualbrott i Finland godkände riksdagen ett förslag till uttalande där riksdagen förutsätter att regeringen ser till att utlänningar som gjort sig skyldiga till sexualbrott och grova brott snabbt och effektivt avlägsnas ur landet samt även i övrigt säkerställer smidigare behandlingsprocesser i brottmål för att förbättra medborgarnas trygghetskänsla, brotts-offrens och den berörda partens rättsskydd. Styrelsen ska före ingången av höstsessionen 2022 lämna förvaltningsutskottet en redogörelse för de vidtagna åtgärderna och deras resultat. Svaret på uttalandet bereds vid inrikesministeriet i samarbete med de övriga ministerierna som är behöriga i frågan.

Helsingfors 26.10.2021

Inrikesminister Maria Ohisalo